

SAHXS HUSUSIYATLARINI ANIQLASHDA – GRAFALOGIK TASHXIS

Dursunov Serdar Axmad o'g'li

TTA "Pedagogika va psixologiya" kafedrasida o'qituvchisi

Xudoberdiyeva Gulhayo

Toshkent Tibbiyot Akademiyasi talabasi

Bugungi rivojlanib borayotgan mamlakatlar singari O'zbekistonda ham barcha fanlar singari Psixologiya fani ham rivojlanish va yangilanish bosqichida desak mubolag'a bo'lmaydi, Grafologiya ham zamonaviy va o'z navbatida qadimiy fan hisoblanib insonlarni qo'lyozma yozuvlari orqaliy xarakteri va individual xususiyatlarini o'rganishga asoslangan.

Grafologiya – bu, qo'l yozuvlar asosida shaxsning individual psixologik xususiyatlarini aniqlashda qo'llaniladigan fan hisoblanadi. Qo'l yozuvi har bir shaxsning o'ziga xos xususiyatibo'lib, bu intizom nuqtai nazaridan u birinchi qarashda yoki yuzaki biz topa olmaydigan juda ko'p ma'lumotlarni taqdim etishi mumkin. Grafologiya hozirgi kunda soxta fan deb hisoblanadi. Ushbu turdagi intizom bilan har doimgidek, odamning qo'lyozmasini tahlil qilish natijasida olingan ma'lumotlarni qo'llab-quvvatlash uchun etarli ilmiy dalillar mavjud emas.

Zamonaviy grafologlarning aksariyati psixologiya bo'yicha ma'lumotga ega emaslarva ular shaxsiyat va qo'l yozuviga bog'liq bo'lgan o'ziga xosliklari bilan bog'liq nazariy asoslarni o'rganganlar. Tadqiqotchilar odatda ishtirokchilardan qo'l yozuvi tahlili uchun materialning bir qismini yoki barchasini nusxalashni yoki ko'rsatmalarga asoslangan yozuv namunalarni yaratishni so'rashadi (Luria va boshqalar. Yuqoridagi usullar xulq-atvor oqimlarini aniqlash uchun yozmatarkib va kontekstning o'z-o'zidan paydo bo'lgan ta'sirini o'lchashga yordam bermaydi. Ushbu tadqiqotda ishtirokchilardan oldindan yozilgan filmlarni tomosha qilishlari va yozmako'rsatmalarga javoban haqiqatga oid bayonotlar yozishlari so'ralgan. Spontanlikning xatti-harakatlar oqimiga ta'siri aniqlandi va o'lchandi. Tadqiqot ishtirokchilari og'zaki bayonotlarning to'g'riligini aniqlashda o'rtacha 54% aniqlikka erishadilar (Granhag, Verschuere, & Vrij, 2015). Tadqiqotchilar yolg'onni aniqlashning yagona universal belgisi yo'qligiga qaramay, bayonotning haqiqiyiligini tahlil qilishning bir nechta usullari yordamida yuqori aniqlik ko'rsatkichlariga erishdilar (Granhag va boshq., 2015). Agar grafologik tahlillar uchun empirik dalillar to'plangan, tahlil qilingan va tasdiqlangan bo'lsa, unda past aniqlik stavkalari norma bo'lishi shart emas. Buning sodir bo'lishi uchun aldamchio'zgaruvchilarning ishlashi mavjud bo'lishi kerak. Xartvig va Bond (2014) yolg'onni taklif qilishdi

Grafik aldamchi belgilarni aniqlash yozma bayonotlarning to'g'riligini aniqlashni soddalashtirishi kerak. Usulning soddaligi tufayli huquq-tartibot idoralari xodimlariga aldamchilikni aniqlashskrining vositasini joriy qilish uchun kam o'qitish kerak bo'ladi. Huquqni muhofaza qilish organlari xodimlarining aldamchi belgilarni tekshirishi yolg'on iqrortar va zaif tergov natijalarini o'chirishga qaratilgan sa'y-harakatlarni kuchaytiradi.

Mahalliy huquqni muhofaza qilish organlari bilan hamjamiyatlarning zarur yordamini olish va hamkorlikni qo'lga kiritish maqsadida, ushbu aldamchilikni aniqlash vositasining ta'siri samarali jamoatchilik politsiyasiga hissa qo'shishi mumkin. Maqsad huquqni muhofaza qilish organlari xodimlari o'rtasida ijobiy ijtimoiy o'zgarishlarni davom ettirish edi. Jinoiy tergovchilarning yolg'onni bilvosita aniqlash usulini qabul qilishlari ilmiy jamoatchilikni ushbu usulning ishonchliligi va asosliligini o'rganishni davom ettirishga undashi mumkin. Ushbu usulni dala yoki so'roq xonasi uchun diagnostika vositasi sifatida o'rnatish ko'p miqdordagi tadqiqotlar talab qilinadi. Usulning kuchli tomonlari va cheklovlari to'g'risida haqiqatni sinabko'rganlarga maslahat berish ham ko'proq bilimli qarorlarni keltirib chiqarishi mumkin. Ko'proq bilimlilarorlar tufayli fuqarolar himoyaga ega bo'lishda davom etadilar va fuqarolar va huquqni muhofaza qilish organlari o'rtasidagi ishonch oxir-oqibat ortishi mumkin.

Grafologiya, ta'rifi, sohalarida qo'llaniladigan bo'ldi, shuning uchun oddiy:

➤ **Rekruting.** Ko'pincha ish beruvchilar nomzodlar tanlash bo'yicha juda kam vaqt sarflab nomzod o'zini ancha oson o'rganish mumkin

➤ **Kasb-hunarga yo'naltirish.** Sizning qo'lyozmangizdan siz bir kasb-hunarga yo'naltirish ta'rifi haqida nima ijobiy ta'sir hayron ekanligini ega va nima ko'nikmalari tushunish mumkin.

➤ **Muzokaralar.** odamlar muzokaralar o'tkazganda munosabatni aniqlash mumkin grafologiya yordamida.

➤ **Tanlab.**Hozirgi insonlarning hayot haqiqatini anglash uchun buni shunchaki tahlil qilish kifoyami va yo'q nima uchun ba'zi tarixiy shaxslarning qo'l yozuvini tahlil qilib, ularni tushunish mumkin.

➤ **Sud-tibbiy ekspertiza.** Tufayli grafologiya haqiqiy imzo aniqlash mumkin.

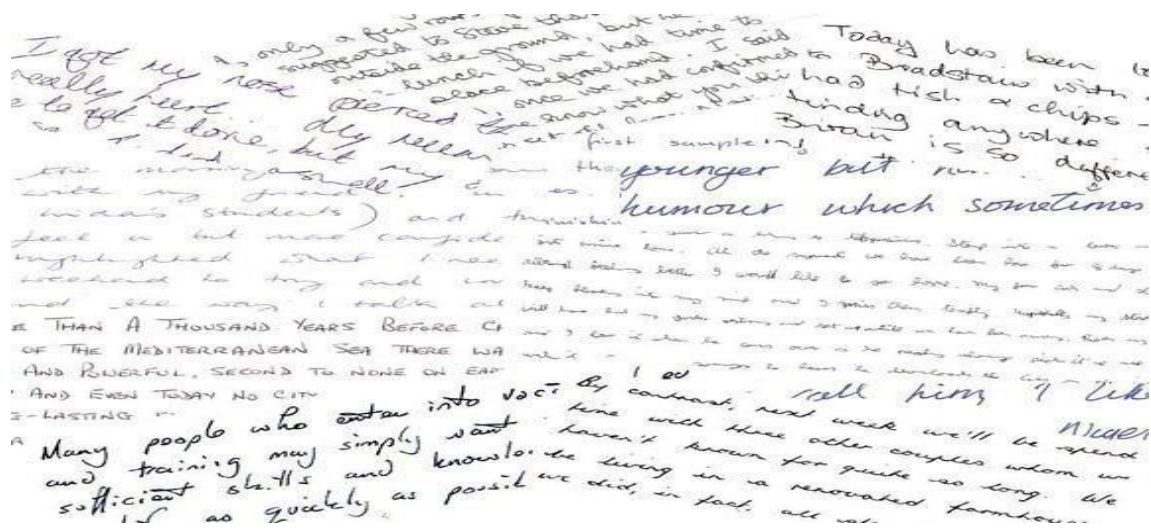
➤ **Xavfsizlik.** Zamonaviy grafologiyada barmoq izlari va qo'l bosimi.

➤ **Moslik.**bir necha kishilar asarlarini tahlil so'ng, odamlar bir-biri bilan mos keladi.

Psixologik yondashuv qo'l yozuvi ma'nosi:

Buyuk kuch - bu vaqt insoniyat o'sha psixologiya ishonch hosil bo'ladi. ehtimol faqat psixologlar, bir zum uchun, har bir kishi o'z muammolari bilan yolg'iz qoldi, agar nima bo'lishini tasavvur qilsak, ba'zi tadqiqotlar yozuv shaxsning aqliy qobiliyatlari bilan to'g'ridan-to'g'ri bog'liq ekanligini ko'rsatdi. eng kuchli psixologlar fikricha, bu inson ruhiy holatini, shaxs o'z faoliyatini boshqa har qanday holatdan ko'proq tushinadi bu esa dasxatlarni tahlil qilish imkonini bertadi. grafologiya psixologiya ajralmas qismi hisoblanadi, shuning uchun. Psixologiya yetarlicha katta qismi bo'lgan grafologiya, hatto bir insonni o'rganishga yordam berishi mumkin va bu o'rganish jarayoni grafalogiya orqaliy amalga oshiriladi.

Yozuv tahlili – ayollar xatni shunday tozaqyozishadi, harflar yaqin joylashadi. Aniq tez yozishadi. Xotin-qizlar xati zaif bosim bilan kichik chiziq bilan yoziladi.Deyarli har doim yumaloq xat orqaga egiladi.

Erkaklar yozuvi. Erkaklar, keng va keng chiziq, qattiq va kuchli bosim bilan yozishadi, notekis qo'l yozuvi, xat farq qiladi, oldinga egilgan bo'ladi.

Grafalogiyaning tuzilishi quydagicha bo'ladi

- **Shrift hajmi** (o'rta yoki katta, juda kichik. kichik).
- **Harflar qiyaligi** (oldinga egilib biroz orqaga egilgan qaytib Nishab, o'tkir oldinga engashgan).
- **Yozma yo'nalishi** (yuqoriga chiziq, to'g'ri, pastga).
- **Yozish belgi** (harf juda bir-biriga yaqin, , yoki aralash uslub ajralib, muqobil, birlashganda.).
- **Bosh yozuv** (ehtiyotkor yozuv, o'qilishi qiyin g'ayratli ohista, har bir harfni yopiq).

GRAFALOGIYA-imzo orqali harakter hislatlarini aniqlash.

Imzoni har kim uzi yaratadi, unda biron bir chegaralar bulmaydi. Lekin imzo egasi malum bir qonuniyatlarga buysungan holda uz imzosini yaratadi, mana shu qonuniyatlar uning xususiyatlarini va sifatlarini ochib beradi va uning psixologik portretini yaratadi. Lekin shuni ham aytib utayki harakteringizni tula ochib bera olmaydi, ayrim xususiyatlarni imzo orqali bilish mumkin.

Xulosa o'rnida shuni ta'kidlab o'tish kerak-ki, imzo quyidagi hususiyatlariga ko'ra tahlil qilinishi mumkin:

- imzoning yunalishi
- imzoning uzun yo qisqaligi

- imzoni boshi yoki oxiri
- imzodagi bezaklar
- imzo quyishda uziga bulgan ishonch
- imzodagi harflarning ulchami
- imzo harflarining utkir yoki yumaloq bulishi
- imzoning bogliqligi yoki uzunganligi
- imzo quyishda harflarning buyalishi
- imzo harflari orasidagi masofa
- imzo quyishda harflarni bosim kuchi
- imzoning tagiga, urtasiga va imzo ustiga chiziq tortish hamda uning dumchalari
- imzodagi tik chiziqlar
- imzodagi tekis va notekis harflar
- imzodagi har hil ilmoqlar
- imzodagi nuqta
- imzoning qiyinligi
- imzodagi aniqlik
- imzoda chet el harflarining bulishi
- imzoning oddiy va soddaligi
- imzo quyishda tezlik
- imzo harflarining tik yoki qiyaligi
- imzodagi qaytishlar
- imzoda tushunib bulmaydigan belgilar
- imzo boshidagi xarflarning uzayishi
- imzodagi kombinatsiya
- imzo oxirida sonlarning qushib quyilishi
- imzodagi simmetrik belgilar
- imzodagi tik chiziqlar

Insonning tabiatini aniqlashga qaratilgan ko'plab testlar va usullar mavjud. Bularga ko'plab ilmiy usullar, psixologik testlar kiradi, ammo grafologiya haqida alohida gapirish kerak.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. "Grafologiya nima? Grafologiya: ta'rifi, ma'nosi. Grafologiya"
<https://minikar.ru/uz/deti/chto-takoe-grafologiya-grafologiya-opredelenie-znachenie/>
internet sayti
2. "Grafologiya nima va u qanday qilib to'g'ri o'rganiladi?"
<https://www.recursosdeautoayuda.com/uz/grafologiya/amp/>
3. "Grafologiya nima? Grafologiya: ta'rifi, ma'nosi"
<https://uz.unansea.com/grafologiya-nima-grafologiya-tarifi-manosi/>
4. "Grafologiya. Shaxsiyatning ko'zgusi sifatida qo'l yozuvi – Akme.uz"
<https://akme.uz/psixolog-olimlar/grafologiya-shaxsiyatning-kozgusi-sifatida-qol-yozuvi/>
5. <https://minikar.ru/uz/vdohnovenie/grafologiya-psihologiya-pocherka-grafologiya-grafologicheskaya-ekspertiza/> internet saytlari.
6. Ахмедова, М., & Нарметова, Ю. (2022). Neyropedagogika va neyropsixologiya rivojlanib kelayotgan yangi fan sohasi sifatida. *Общество и инновации*, 3(2/S), 103-109.
7. Нарметова, Ю. (2015). Изучение социально-психологических подходов к проблемам здоровья и болезни. In *От истоков к современности* (pp. 304-306).
8. Zarnigor, N. (2022). RAHBAR PSIXOLOGIYASI VA UNING MEHNATIGA QO'YILADIGAN TALABLAR. *INNOVATION IN THE MODERN EDUCATION SYSTEM*, 2(24), 121-125.
9. Назарова, З. (2023). ПСИХОСОМАТИК КАСАЛЛИКЛАРДА ПСИХОКОРРЕКСИЯ ВА ПСИХОПРОФИЛАКТИКА УСУЛЛАРИ. *Новости образования: исследование в XXI веке*, 1(6), 268-272.
10. Olimjonova, Z. B. Q. (2022). МАКТАБГАЧА ТА'ЛИМ YOSHIDAGI BOLALAR EMOTIONAL SOHASI PSIXOFIZIOLOGIYASINING ASOSIY XUSUSIYATLARI. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 2(5), 311-315.